

Cirkulärnr: 1990:160
 Diariernr: 1990:2686
 Handläggare: Laina Kämpe
 Avdsek: AK Skol
 Datum: 1990-12-13
 Mottagare: Kommunstyrelsen
 Skolstyrelsen
 Rubrik: Uppföljning av grundskolans statsbidrag 1988/89
 Ersätter: Delvis 1988:102
 1989:72

Uppföljning av grundskolans statsbidrag 1988/89

GRUNDSKOLANS STATS BIDRAG

Svenska Kommunförbundet sände i december 1989 ut en enkät till samtliga skolstyrelser om statsbidragstäckningen i grundskolan 1988/89. I enkäten ombads kommunerna redovisa statsbidragstäckningen totalt i grundskolan. I skrivelsen poängterades att endast sådana kostnader som avsågs täckas med statsbidrag skulle ingå i beräkningarna. Målsättningen var att jämföra kommunens kostnader med statsbidraget för den verksamhet och volym som statsbidraget avsåg.

Statsbidragstäckning totalt

Enkäten har besvarats av 246 av landets 284 kommuner. I tabellen presenteras resultatet av de enkäter som genomförts på ett likartat sätt. Statsbidragstäckningen redovisas dels totalt, dels för olika kommunstorlekar.

Statsbidragstäckning i % av statsbidragsgrundande kostnader, grundskola

	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89
- 9 999	91,0	90,0	88,0	86,7	85,5	83,6	82,2	82,2	80,9
10 000-19 999	91,2	88,6	87,3	86,7	85,7	83,9	83,6	82,7	82,2
20 000-39 999	91,1	88,2	86,4	85,5	84,6	83,7	83,8	82,3	82,0
40 000-79 999	89,1	86,7	85,6	84,2	84,0	83,1	83,3	81,8	81,4
80 000-88,4		86,3	85,3	84,7	84,2	83,6	82,7	81,4	80,6
TOTALT	90,2	88,0	86,9	86,0	85,1	83,7	83,7	82,2	81,0
Svarsfrekvens	67 %	67 %	69 %	70 %	66 %	68 %	75 %	86 %	87 %

Det är vanskligt att jämföra statsbidragstäckningen i två kommuner eftersom beräkningssätten kan skilja sig åt. Kommunförbundet har däremot bedömt möjligheterna som goda att göra jämförelser mellan åren av statsbidragstäckningen i kommunerna eftersom beräkningssätten i varje enskild kommun inte nämnvärt skiljer sig åt mellan åren.

Av tabellen kan utläsas att statsbidragstäckningen sjunkit med 9,2 procentenheter från läsåret 1980/81 till 1988/89. Orsakerna till detta är främst statliga besparingar och övervältringar av kostnader på kommunerna som skett under 1980-talet. Som exempel kan nämnas följande.

1981/82 2 % besparing på utbetalning av statsbidrag

1982/83 Särskilt och lägre veckotimpris på statsbidraget till hemspråksundervisning

1983/84 PRAO-besparingen

1984/85 15 % sänkning av veckotimpriset till den icke undervisningsbundna delen av förstärkningsresursen

1984/85 Indragning av statsbidrag motsvarande en av de två första frånvarodagarna (1985/86 återfördes hälften av besparingen)

1985/86 Indragning av statsbidraget till skolchefstjänster

1987/88 Minskat statsbidrag på grund av kopieringsavtalet

1988/89 Kompensation för löneökning vårterminen 1989 betalades ut först i samband med slutlig reglering av av statsbidraget för läsåret 1989/90.

En annan viktig förklaring till den minskade statsbidragstäckningen är att statsbidraget till sociala avgifter i stort sett varit oförändrat medan det påslag som krävts för att täcka de lagstadgade sociala avgifterna har ökat med nästan 4 procentenheter under perioden 1980/81 till 1988/89.

Kommunens agerande påverkar naturligtvis också statsbidragstäckningen. Exempel på kommunala beslut som påverkar statsbidragstäckningen är nedsättning av undervisningsskyldigheten för skolledare, organisationen i grundskolan, tjänstledigheter med C-avdrag, utnyttjandet av fasta lärarvikarier och hur man lyckats beakta PRAO- besparingen.

Av tabellen framgår att statsbidragstäckningen totalt för riket är 1,2 procentenheter lägre än föregående år. Läsåret 1980/81 var skillnaden mellan den kommunstorlek som hade den högsta respektive lägsta statsbidragstäckningen 2,8 procentenheter. Läsåret 1988/89 är motsvarande siffra 1,6 från att läsåret 1985/86 ha varit nere på 0,8 procentenheter. Det vill säga att under perioden har skillnaderna i statsbidragstäckning minskat mellan kommunstorlekarna även om det mellan läsåren 1985/86 och 1987/88 har skett en viss ökning. Sammanställningen avseende 1988/89 visar att små kommuner (- 9 999 invånare) har sänkt sin täckningsgrad med 1,3 %. För kommuner i storleksordning över 80 000 invånare uppgår sänkningen till 0,8 %. För kommungrupper däremellan varierar sänkningen mellan 0,3 - 0,5 %.

Den lägre statsbidragstäckningen läsåret 1988/89 beror till stor del på den uteblivna kompensationen för löneökningen under vårterminen 1989. Statens uppfattning angående kompensation för denna kostnad var att kommunerna inte skulle hinna betala ut retroaktiv lön för vårterminen förrän under juli månad, dvs först under läsåret 1989/90. Undersökningen visar dock att för ca 20 % av kommunerna belastar denna kostnad läsåret 1988/89. Detta förhållande bör ge utslag vid uppföljning av statsbidragstäckningen för läsåret 1989/90.

ÖVRIGT

Kommunförbundet vill avslutningsvis tacka de kommuner som besvarat enkäten. Det är värdefullt att på detta sätt få möjlighet att följa kommunernas kostnader och intäkter för grundskolan. Förbundet avser att även följa upp statsbidragstäckningen för läsåren 1989/90 och 1990/91. Resultaten av dessa undersökningar bedöms vara nödvändiga vid uppföljning av det nya statsbidragssystemet.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Karl Knutsson

Laina Kämpe